

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΡΠΑΘΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΡΠΑΘΟ

Ολοκληρώθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία ο πρώτος κύκλος μεταπτυχιακών πανεπιστημιακών μαθημάτων, επιτόπιων ερευνών και επισκέψεων, που διοργανώθηκε στην Κάρπαθο από 9 έως 16 Νοεμβρίου 2014, από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Ινστιτούτο αυτό ιδρύθηκε με εισήγηση του καθηγητή και Διευθυντή του Σπουδαστηρίου Λαογραφίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών κ. **Μηνά Αλ. Αλεξιάδη**. Η διοργάνωση έγινε με τη συνεργασία του Καρπαθιακού Οργανισμού Παιδείας Αθλητισμού και Πολιτισμού του Δήμου Καρπάθου (πρόεδρος **Γιώργος Βασιλαράκης**) και του τοπικού Συλλόγου του Ινστιτούτου (εκπρόσωποι Αρχιμανδρίτης **Καλλίνικος Μαυρολέων** και **Ηλίας Εμμ. Βασιλαράς**) και είχε την αμέριστη συμπαράσταση και μεγάλη συμμετοχή Καρπαθίων.

Τα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν στην πρωτεύουσα του Δήμου Καρπάθου, Πηγάδια, και στις Δημοτικές Κοινότητες Απερίου, Μενετών και Ολύμπου, όπου λειτουργούν Παραρτήματα του Ινστιτούτου και τα παρακολούθησαν δεκατρείς μεταπτυχιακοί φοιτητές Λαογραφίας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και πολλοί ενδιαφερόμενοι από την Κάρπαθο. Δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί καθηγητές Λαογραφίας **Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης**, **Μανόλης Γ. Βαρβούνης**, **Μανόλης Γ. Σέργης**, **Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας**, **Μαρία Γκασούκα**, **Γεώργιος Ι. Θανόπουλος**, η διδάκτωρ Λαογραφίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και διδάσκουσα στο ΑΤΕΙ Αθηνών **Νάντια Μαχά-Μπιζούμη** και η διδάκτωρ Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και Σχολική Σύμβουλος **Ελένη Μανωλοπούλου**.

Η επίσημη έναρξη των πρώτων μεταπτυχιακών μαθημάτων, πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 10 Νοεμβρίου 2014, στην Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Γεωργίου Βασσών, με την ιδιαίτερη φροντίδα και επίβλεψη του Καθηγούμενου της Μονής, Αρχιμανδρίτη **Καλλινίκου Μαυρολέοντος**. Η θερμή υποδοχή ξεκίνησε με ξενάγηση στο

Καθολικό της Μονής και ολοκληρώθηκε με γεύμα που προσφέρθηκε στην ομάδα των μεταπτυχιακών φοιτητών και των καθηγητών. Η έναρξη των μαθημάτων έγινε στις 14:00' μ.μ., με τον Καθηγητή Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών κ. **Μηνά Αλ. Αλεξιάδη** (“Εισαγωγικό Λαογραφικό Διάγραμμα” και “Περίληπτική Εισαγωγή στην Καρπαθολογία”) και στη συνέχεια, με τον Καθηγητή Λαογραφίας στο τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης κ. **Μ. Γ. Βαρβούνη** (“Θρησκευτική Λαογραφία”) και τον Αναπληρωτή Καθηγητή Λαογραφίας στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης κ. **Μ. Γ. Σέργη** (“Νεοελληνικό Λαϊκό Θέατρο”). Αμέσως μετά, ακολούθησε η καθιερωμένη Παράκληση στο καθολικό της Μονής και στις 18:30' μ.μ. πραγματοποιήθηκε ο Αγιασμός από τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Καρπάθου – Κάσου κ. **Αμβρόσιο**.

Στους σκοπούς του Ινστιτούτου αναφέρθηκε στην ομιλία του ο εμπνευστής του Καθηγητής και τώρα Διευθυντής του Τομέα Βυζαντινών Σπουδών και Λαογραφίας κ. **Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης**. Μεταξύ των σκοπών του Ινστιτούτου είναι η προαγωγή της βασικής θεωρητικής και εφαρμοσμένης επιστημονικής έρευνας του λαϊκού πολιτισμού στον Ελληνικό χώρο και με ιδιαίτερη έμφαση στον χώρο της Δωδεκανήσου και άλλων νησιών του Αιγαίου, και η διάδοση της γνώσης του λαϊκού πολιτισμού σε κάθε ενδιαφερόμενο, τους μαθητές και εκπαιδευτικούς των Σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Καρπάθου και ιδίως στους φοιτητές Φιλολογίας και των άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, των Παιδαγωγικών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς επίσης και άλλων Πανεπιστημίων, προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη κατάρτιση των λειτουργών της Εκπαίδευσης σε θέματα λαϊκού πολιτισμού. Απευθυνόμενος μάλιστα προς τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, ο κ. **Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης** τόνισε ότι θα γνωρίσουν έναν άλλο λαϊκό πολιτισμό στην Κάρπαθο και κυρίως, την καρπάθικη φιλοξενία.

Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Καρπάθου – Κάσου κ. **Αμβρόσιος** εξέφρασε την ελπίδα και ευχή «το Ινστιτούτο να θέσει φραγμό στην καταστροφή της Παράδοσης, γιατί όταν σβήσει η Παράδοση δεν αναβιώνει εύκολα...» και ευχήθηκε την ενδυνάμωση και τη συνέχιση των εργασιών του Ινστιτούτου. Παρών ήταν και ο Δήμαρχος Καρπάθου κ. **Ηλίας Ανδρ. Λάμπρος**, ο οποίος στον χαιρετισμό του, τόνισε ότι η Κάρπαθος «παρουσιάζει τέτοιο λαογραφικό ενδιαφέρον, όπως παραδέχονται όλοι, Έλληνες και μη, επιστήμονες και ερευνητές, που η ίδρυση ενός Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού νομίζουμε ότι και της ταιριάζει και συνεχές αντικείμενο θα έχει γιατί οι λαογραφικές πηγές της είναι αστείρευτες» και υποσχέθηκε ότι ο Δήμος θα είναι αρωγός σε κάθε πρωτοβουλία που στόχο θα έχει την ανάδειξη του πολιτιστικού και εν γένει πνευματικού πλούτου της Καρπάθου. Δεν παρέλειψε να ευχαριστήσει τον Τομέα Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής, τον

πρώην πρότανη κ. **Θεοδόση Πελεγγρίνη** και τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Αθηνών και βέβαια την Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία και τον Πρόεδρό της καθηγητή, κ. **Μιχαήλ Μερακλή** για την συνεισφορά τους στην ίδρυση του Ινστιτούτου.

Τον λόγο πήρε ο πρώην Δήμαρχος Καρπάθου και τώρα επικεφαλής της μειοψηφίας του Δημοτικού Συμβουλίου κ. **Μιχάλης Χανιώτης**, ο οποίος, στην ομιλία του, υπενθύμισε ότι η πρώτη ανακοίνωση για την ίδρυση του εν λόγω Ινστιτούτου έγινε πριν από είκοσι χρόνια, το 1994. Τέλος, ο Πρόεδρος του Κ. Ο. Π. Α. Π. (Καρπαθιακός Οργανισμός Πολιτισμού Άθλησης Παιδείας) κ. **Γιώργος Βασιλαράκης** με έμμετρο τρόπο έκλεισε το καλωσόρισμά του με την ακόλουθη μαντινάδα:

*Οπού περνάς είσαι το Φως που σβήνει το Σκοτάδι/
Καθηγητή και Άνθρωπε Μηνά Αλεξιάδη.
Καθηγητές και Φοιτητές για τη Λαογραφία/
Σήμερα εις τη Κάρπαθο θα γράψουν Ιστορία.
Αρχίζουν τα μαθήματα για την παράδοσή μας /
Ψηλά θε να ανεβάσουμε και πάλι το νησί μας.
Τα ήθη και τα έθιμα και αυτά θα διδαχτούνε /
να θυμηθούνε οι παλιοί κι οι νέοι να τα δούνε.
Όλα αυτά στην Κάρπαθο αυτό έχει σημασία/
η μουσική μας/ο χορός και η ενδυμασία.
Να προλογίσω σήμερα είναι τιμή δική μου /
για πρόγραμμα σημαντικό που αρχίζει στο νησί μου.*

Μηνύματα απέστειλαν ο Βουλευτής Δωδεκανήσου κ. **Μάνος Κόνσολας**, ο Πρότανης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητής της Νομικής Σχολής κ. **Θεόδωρος Φορτσάκης**, η Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής Καθηγήτρια κ. **Ελένη Καραμαλέγκου**, η Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Καθηγήτρια κ. **Έρη Σταυροπούλου** και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας Καθηγητής κ. **Μιχαήλ Μερακλής**.

Η επίσημη έναρξη του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών μαθημάτων ολοκληρώθηκε με την παρουσία της Δημοτικής Χορωδίας Ενηλίκων υπό την Διεύθυνση της κ. **Μοσχούλας Βαρδαούλη**, η οποία παρουσίασε ποιήματα Καρπαθίων ποιητών (Μηνάς Π. Μηναιΐδης, Φραγκίσκος Γ. Σακελλαρίδης, Κωνσταντίνος Μην. Λυτός, Κωνσταντίνος Μ. Κυζούλης, Μανώλης Φουντής) μελοποιημένα από την ίδια και τους μουσικούς συνεργάτες της Χορωδίας **Μίμη Πανάρετο** και **Γιάννη Πετρόπουλο**.

Την επόμενη ημέρα, ημέρα του εορτασμού του Αγίου Μηνά, καθηγητές και φοιτητές παρέστησαν στον εορτασμό του Αγίου Μηνά στην περιοχή Αεροδρομίου Αφιάρτη, όπου και παρέθεσε γεύμα ο Διοικητής της Μοίρας. Το απόγευμα της ίδιας μέρας πραγματοποιήθηκαν μαθήματα στην Αίθουσα της Πνευματικής Εστίας της Ιεράς Μητροπόλεως Καρπάθου-Κάσου, κάτω από τον Ιερό Ναό της Ευαγγελιστρίας στην πρωτεύουσα του νησιού, με θεματικές ενότητες που αφορούσαν τον “Νεοελληνικό παροιμιακό λόγο” από τον Αναπληρωτή Καθηγητή Λαογραφίας στο Τμήμα Ιστορίας – Αρχαιολογίας και Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. **Αρ. Δουλαβέρα**, στο “Δημοτικό Τραγούδι – Άλλα θέματα Λαϊκής Λογοτεχνίας” από τον Επίκουρο Καθηγητή Λαογραφίας Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών κ. **Γ. Θανόπουλο**, και στη “Λαογραφία και Φύλο” από την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου κ. **Μ. Γκασούκα**.

Την τρίτη ημέρα, η ομάδα των μεταπτυχιακών φοιτητριών και φοιτητών με τις διδάσκουσες και τους διδάσκοντες επισκέφτηκαν τις Μενετές, την επονομαζόμενη ιστορική πρωτεύουσα της Καρπάθου, γενέθλιο τόπο του καθηγητή Λαογραφίας **Μηνά Αλ. Αλεξιάδη**. Η φιλοξενία από τον Ιερέα της Κοινότητας **Γεώργιο Οικονομίδη**, από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Μενετών κ. **Γεώργιο Σπανό**, την Κεντρική Εκκλησιαστική Επιτροπή και τα μέλη της Γυναικείας Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Μεγάρου των Μενετών θα μείνει αξέχαστη. Καθηγητές και φοιτητές επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν στο παραδοσιακό καρπάθικο σπίτι της κ. **Βενετίας Σπανίδη**, που βρίσκεται στην πλατεία του χωριού. Εκεί η οικοδέσποινα και η υπογραφόμενη αναφέρθηκαν διεξοδικά στη λειτουργικότητα του καρπάθικου σπιτιού και τόνισαν τον τρόπο, με τον οποίο η διαμόρφωση του εσωτερικού του καθορίζει την παραγωγή υφαντών και κεντημάτων που αποτελούν τη “στολισιά” του. Στη συνέχεια ξεναγηθήκαμε στον Ιερό Ναό της Κοιμήσεως Θεοτόκου Μενετών από τον Ιερέα, ο οποίος τιμήθηκε από το Ινστιτούτο με τιμητικό δίπλωμα για τα τριάντα χρόνια συνεχούς προσφοράς του στα εκκλησιαστικά και κοινωνικά δρώμενα της Κοινότητας.

Τα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν στο Εκκλησιαστικό Μέγαρο του Κεντρικού Ναού των Μενετών, με την ακούραστη συμπαράσταση του **Αρχιμανδρίτη Καλλινίκου** και του **Ηλία Εμμ. Βασιλαρά**. Μαθήματα δίδαξαν ο Καθηγητής κ. **Μ. Γ. Βαρβούνης** (“Θρησκευτική Λαογραφία”), η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ. **Μ. Γκασούκα** (“Λαογραφία και Φύλο”) και ο Αναπληρωτής Καθηγητής κ. **Μ. Γ. Σέργης** (“Νεοελληνικό Λαϊκό Θέατρο”).

Η τέταρτη μέρα φιλοξενήθηκε στην επονομαζόμενη λαογραφική πρωτεύουσα του νησιού, την Όλυμπο, στην οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είχαν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν επιτόπια έρευνα για την καρπάθικη ενδυμασία, τα παραδοσιακά επαγγέλματα με επίσκεψη στο παραδοσιακό υποδηματοποιείο του **Γιάννη Πρεάρη** και στο

“Χαλκαδιό” του **Λεντάκη**, με την καθοδήγηση της διδάσκουσας κ. **Νάντιας Μαχά-Μπιζούμη** και τη συνεργασία του ερευνητή κ. **Ηλία Εμμ. Βασιλαρά**. Επίσης, πραγματοποιήθηκε ξενάγηση στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ολύμπου από τον εφημέριο Ολύμπου ιερέα **Ιωάννη Διακογεωργίου**. Στη συνέχεια προσφέρθηκε από την Εκκλησιαστική Επιτροπή γεύμα με ντόπια εδέσματα στο Κοινοτικό Μέγαρο, όπου και παρακολουθήσαμε επίσης, την παρουσίαση του βιβλίου της Φιλολόγου, Διδάκτορος Φιλολογίας και Σχολικής Συμβούλου, κ. **Χαρής Κοσεγιάν**, με τίτλο: «Αρχαία Επιβιώματα στα Νεοελληνικά Δημοτικά Τραγούδια: Συμβολή στην έρευνα από το παράδειγμα παραδοσιακών τραγουδιών της Καρπάθου». Η παρουσίαση έγινε από τον φιλόλογο κ. **Γιώργο Τριανταφυλλίδη**.

Το πρόγραμμα της ημέρας ολοκληρώθηκε το απόγευμα με την επίσκεψη στο Διαφάνι, όπου έγινε ξενάγηση στο παραδοσιακό Συντριβάνι, του οποίου τα θωράκια κοσμούνται με παραστάσεις (*Το θέρος στην Αυλώνα, Το αλώνεμα των καρπών, Ο ανεμόμυλος-Φούρνος, Ο τρύγος-Μούστος-Κρασί, Το αντίρμα, Ελαιομάζωμα, Ελαιοτριβείο, Ο βοσκός στη μάντρα, Εργοϋφαντήριο-Γούφα, Το χαλκιαίο, Το πανηγύρι και Ο μόλος στο Διαφάνι*) του Καρπάθιου ζωγράφου Βασίλη Χατζηβασίλη, στο Μουσείο του Φορέα Διαχείρισης Βορείου Καρπάθου – Σαρίας, και στους παραδοσιακούς αργαλειούς του Πολιτιστικού Συλλόγου Διαφανίου. Στη συνέχεια, μας υποδέχτηκε στον ενοριακό Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής Διαφανίου, ο Εφημέριος του Ναού **Μηνάς Ερνίας**. Για την αγιογράφιση του ναού μίλησε κατατοπιστικά ο δάσκαλος – αγιογράφος **Γιάννης Τσέρκης**. Το βράδυ παρατέθηκε δείπνο στους φοιτητές και στους καθηγητές με τη φροντίδα του ιερέα **Μηνά Ερνία** και της Τοπικής Εκκλησιαστικής Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια του δείπνου παρακολουθήσαμε τη διαδικασία εξέλιξης παραδοσιακού καρπάθικου γλεντιού.

Την πέμπτη ημέρα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ξεναγήθηκαν στα Πηγάδια και επισκέφτηκαν το αρχαιολογικό μουσείο. Το απόγευμα της ίδιας μέρας, τα μαθήματα έγιναν στην αίθουσα της Πνευματικής Εστίας Ιεράς Μητροπόλεως Καρπάθου και Κάσου με θεματικές που αφορούσαν “Εισαγωγικά στοιχεία στην έρευνα του ενδύματος” από τη Διδάκτορα Λαογραφίας (με έμφαση στην ένδυση) και διδάσκουσα στο ΑΤΕΙ Αθηνών κ. **Ν. Μαχά-Μπιζούμη**, τις “Τοπικές Λαογραφικές Σπουδές” από τον Καθηγητή κ. **Μ. Γ. Βαρβούνη**, το “Δημοτικό Τραγούδι” από τον Επίκουρο Καθηγητή κ. **Γ. Θανόπουλο**, τη “Λαογραφία και Φύλο” από την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ. **Μ. Γκασούκα** και τη “Διδακτική Λαογραφικών Κειμένων” από τη Διδάκτορα κ. **Ελ. Μανωλοπούλου**.

Την έκτη μέρα, στον κατάλογο των επισκέψεων ήταν το Απέρι, η επονομαζόμενη επίσης πνευματική πρωτεύουσα της Καρπάθου, όπου μας υποδέχθηκαν ο Πρόεδρος του Συλλόγου «Η Ομόνοια» κ. **Μιχαήλ Δημ. Παναγιώτου**, η Αντιπρόεδρος του Συλλόγου κ. **Ειρήνη Παππά-Γεργατσούλη** και ο συνταξιούχος Γυμνασιάρχης κ. **Βασίλειος Ταβερνάρης**. Η επίσκεψη ξεκίνησε με τη θερμή υποδοχή των φοιτητών και των διδασκόντων στο Μητροπολιτικό Μέγαρο από τον Μητροπολίτη Καρπάθου-Κάσου κ. **Αμβρόσιο**, ο οποίος προσέφερε στις διδάσκουσες και στους διδάσκοντες το βιβλίο του για τα πενήντα χρόνια ιερατικής προσφοράς του. Επισκεφθήκαμε επίσης ένα παραδοσιακό καφενείο του Απερίου, όπου ο *εξηγητής των επιχωρίων* κ. **Νικήτας Νικολάου Παπανικήτας** μας μίλησε για την τοπική ιστορία.

Τα μεταπτυχιακά μαθήματα διεξήχθησαν στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου, με ομιλητές τους καθηγητές κ. **Αρ. Δουλαβέρα**, **Γ. Θανόπουλο** και τη διδάκτορα κ. **Ελ. Μανωλοπούλου**.

Το απόγευμα έγινε και η λήξη του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών μαθημάτων Λαογραφίας στην Κάρπαθο. Καθηγητές, φοιτητές και πλήθος κόσμου δέχτηκαν την άψογη φιλοξενία από τον Πρόεδρο του Εξωραϊστικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Απερίου «Η Ομόνοια» κ. **Μιχάλη Παναγιώτου** και τα μέλη του. Παρόντες ήταν ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Καρπάθου-Κάσου κ. **Αμβρόσιος**, ο Βουλευτής Δωδεκανήσου κ. **Μάνος Κόνσολας**, ο Δήμαρχος Καρπάθου κ. **Ηλίας Ανδρ. Λάμπρος**, ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου Καθηγητής κ. **Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης**, ο Αντιδήμαρχος κ. **Γιάννης Κοσμάς**, ο Πρόεδρος του Κ. Ο. Π. Α. Π. κ. **Γιώργος Βασιλαράκης**, και δημοτικοί σύμβουλοι. Η βραδιά ολοκληρώθηκε με την απονομή των βεβαιώσεων παρακολούθησης και των πιστοποιητικών σπουδών.

Οι συμμετέχοντες παρακολούθησαν έναν ιδιαίτερα κεφάλτο επίλογο της τελευταίας συνεδρίας με παραδοσιακά τραγούδια από παιδιά, υπό τη διεύθυνση της δασκάλας τους κ. **Ειρήνης Γεργατσούλη-Παππά** αλλά και με μαθήματα παραδοσιακού χορού από τον **Ηλία Εμμ. Βασιλαρά**. Η λήξη του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών μαθημάτων έγινε με έμμετρο τρόπο από τον **Γιώργο Βασιλαράκη**:

*Μέχρι τα πέρατα της Γης έγγραψες Ιστορία/
Αλεξιάδη μου Μηνά με τη Λαογραφία.
Σ' έχουμε πατριώτη μας και είναι καύχημά μας/
στο πρόσωπό σου είναι πολλά και τα αισθήματά μας.
Μέχρι και τα Ιεροσόλυμα η φήμη σου έχει φτάσει/
Δεν θα βρεθεί ποτέ στη γη άλλος να σε περάσει.
Σέργη, Βαρβούνη, Γκασούκα, Δουλαβέρα Αριστείδη/
Μπιζούμη και Θανόπουλε είστε για τα μαθήματα ένα λαμπρό στολίδι.
Μανωλοπούλου Ελένη μας και εσύ με τη σειρά σου/
σε τούτα τα μαθήματα βάζεις τα δυνατά σου.
Συγχαρητήρια Δήμαρχε, με όλη την καρδιά μας/
Σ' αυτή μας την προσπάθεια σε έχουμε κοντά μας.
Άνθρωπε της παράδοσης είναι πολλά τα μνεία/
που πάντα είσαι αρωγός Βασιλαρά Ηλία.
Και εσύ πάτερ Καλλίνικε, μεγάλη η προσφορά σου/
δεν φτάνει ένα ευχαριστώ για τη βοήθειά σου.
Για αυτό που κατορθώσαμε έχω χαρά μεγάλη/
εμείς θα περιμένουμε να ξαναρτείτε πάλι!*

Την Κυριακή, 16 Νοεμβρίου 2014, ημέρα της αναχώρησης, αποχαιρετίσαμε το φιλόξενο νησί της Καρπάθου, κάνοντας το γύρο της νότιας πλευράς του. Επισκεφθήκαμε και ξεναγηθήκαμε από την κ. **Φωτεινή Φράγκου** στην Παλαιοχριστιανική Βασιλική της Αγίας Αναστασίας και το Εκκλησιαστικό και Ιστορικό Μουσείο Αρκάσας, στον περίβολο του οποίου προσφέρθηκε στην ομάδα των μεταπτυχιακών και των διδασκόντων πλούσιο γεύμα με τοπικά εδέσματα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στο υπαίθριο αγροτικό Μουσείο των Πυλών και στο παραδοσιακό καρπάθικο σπίτι του Συλλόγου Κυριών και Δεσποινίδων Πυλών. Τέλος, επισκεφτήκαμε και το χωριό Όθος, γενέτειρα του θεμελιωτή της καρπαθιακής Λαογραφίας **Μιχαηλίδη-Νουάρου**.

Κλείνοντας, αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στις εκκλησιαστικές και πολιτιστικές επιτροπές και στους πολιτιστικούς συλλόγους, που μας φιλοξένησαν όλη αυτήν την εβδομάδα, και που συνέβαλαν στην πραγματοποίηση του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών μαθημάτων, που διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου.

NANTIA MAXA-MΠΙΖΟΥΜΗ

Δρ Λαογραφίας ΔΠΘ

Διδάσκουσα στο ΑΤΕΙ Αθηνών